

طالقانی، تلاش کرده بگوید رجل سیاسی تنها به معنای مردان نیست

ویژگان

اعظم طالقانی معتقد بود؛ تعبیر رجال در اصل ۱۱۵ قانون اساسی معادل جنس مرد نیست و تعدادی از متخصصان و عالمان مذهبی ایران نیز با او هم دیدگاه بودند. (مطابق اصل ۱۱۵ قانون اساسی ایران، کاندیداهای ریاست جمهوری باید جزو «رجال» دینی و سیاسی باشند)، اما شورای نگهبان کاندیداتوری او را رد کرد. او در سال ۱۳۸۸ نیز اعلام کاندیداتوری کرد و گفت: «مهمترین چالش پیش رو در قانون انتخابات بحث رجال است که متأسفانه با تفسیرهای ناصواب مانع از حضور زنان در عرصه‌های مدیریتی کلان کشور شده‌است به همین دلیل برای شکستن چنین تابویی در عرصه انتخابات حضور خواهم یافت.» طالقانی در سال ۹۶ نیز خود را نامزد ریاست جمهوری در ایران کرد. دبیرکل جامعه زنان انقلاب اسلامی در زمان ورود به ستاد انتخابات گفت: آمدم تا تکلیف رجل سیاسی را مشخص کنم. در سالگرد درگذشت او با مهناز پزشک - فعال سیاسی به گفتگو نشستیم که چکیده‌ای از آن را می‌خوانید.

برای رسیدن به اهدافش از جان و مالش می‌گذاشت. فعالیت حزبی، سیاسی و اجتماعی داشت. آسایش و خوشحالی‌اش زمانی بود که مسیر فعالیت‌هایش را به سوی پیشرفت می‌دید.

نظر شما در مورد صحبت کدخدایی پیرامون حضور زنان بانوان به عنوان کاندید در انتخابات ۱۴۰۰ چیست؟ ممکن است عملاً این اتفاق رخ ندهد اما پایه گذار این موضوع و تغییر خوانش، طالقانی بود. سماجتش برای شرکت در ریاست جمهوری، مثبت بوده است. او وقتی مسئله‌ای را درست می‌دانست و به آن اعتقاد داشت، پایش می‌ایستاد. این مهم از ویژگی‌های بارزش بود و تأثیر آن را امروز وقتی که سخنگوی شورای نگهبان از حضور زنان در انتخابات خبر داد، مشاهده می‌کنیم. حضور مردم به خاطر نظارت استصوابی در انتخابات مجلس کم رنگ بود. آنها دل سرد شدند و این دل سردی بر روی انتخابات ریاست جمهوری هم تأثیر خود را خواهد گذاشت.

اگر خاطره یا خصوصیت برجسته‌ای از اعظم طالقانی دارید، عنوان کنید.

حدود ۱۴ سال با طالقانی همکاری می‌کردم. او را استاد و الگوی خود می‌دانستم. از ویژگی‌های بارزش احساس مسوولیت شدید در راستای روشن‌گرایی و ارتقای سطح فکری مردم بود. برای رسیدن به اهدافش از جان و مالش می‌گذاشت. فعالیت حزبی، سیاسی و اجتماعی داشت. آسایش و خوشحالی‌اش زمانی بود که مسیر فعالیت‌هایش را به سوی پیشرفت می‌دید. با وجود فرزند بیمار و ناتوان جسمی باز به فعالیت خود ادامه می‌داد. مثلاً زمانی که تب داشت، فکر می‌کردیم سرکار نمی‌آیند ولی زودتر از زمان موعود، در محل کار حاضر می‌شد. بسیار مثبت‌اندیش و خستگی‌ناپذیر بود. خستگی را متوجه نمی‌شد. در شرایط سخت و ناامیدی، ما از او روحیه می‌گرفتیم. خاطره‌های بسیاری از او دارم، بارزترینش این بود که هفته‌ای یک بار تفسیر قرآن آیت الله طالقانی را کار می‌کردیم و این کلاس برایش مهم بود. اگر جلسه یا کلاسی با آن تداخل پیدا می‌کرد قطعاً آن را کنسل می‌کرد و تغییر زمانی می‌داد. بسیار به قرآن اهمیت می‌داد و به آن عمل می‌کرد. تفسیر کاربردی و صحیح از قرآن داشت. به نظرم عامل به قرآن بود.

به عنوان یک فعال سیاسی زن، دیدگاه تان را چقدر به اعظم طالقانی نزدیک می‌بینید؟

همراستایی دیدگاه من با اعظم طالقانی، در همه مسائل به خصوص مسائل زنان، دلیل اصلی همکاری من با او بود. اگرچه امروز در میان ما نیست اما فعالیت من با همکاری‌اش همچنان ادامه دارد چرا که نگاهم در مورد مسائل مانند او است.

چه پیشنهادی در حیطه مسائل زنان در فقدان طالقانی دارید؟ او بسیار نقش تأثیرگذاری در مسائل زنان داشت و این تأثیر فعالان سیاسی، آن جی او ها، احزاب و یا حتی برخی به صورت فردی نیز به صورت کنش بر این داشت تا برای مسائل زنان اهمیت قائل شوند و رو به جلو پیش بروند. این مسیر حتی با رفتن چنین افراد بزرگواری متوقف نخواهد شد و راه آنان ادامه خواهد داشت.

به نظر شما، چقدر کاندیداتوری اعظم طالقانی، بر روی رجل سیاسی در انتخابات ریاست جمهوری تأثیر گذاشت؟

شورای نگهبان رجل سیاسی را به تنها مردان اختصاص داده بود و این پایش غلط را پایه گذاری کرد. طالقانی با تلاش‌های فراوان و راه‌های مختلف، تصمیم داشت این نگرش را تغییر دهد. او در همه دوره‌های ریاست جمهوری به خاطر اینکه چنین نگرش غلطی را تغییر بدهد، در انتخابات سیاسی شرکت کرد تا به همه مردم و به خصوص مسوولان آن حوزه بگوید، منظور از رجل فقط مردان نیستند. بلکه منظور همه نخبگانی است که توانایی اداره کشور را دارند. در رجل سیاسی جنسیت مدنظر نیست و تا آخرین روزهای زندگیش، بر این عقیده استوار بود و برای انتخابات ریاست جمهوری کاندید شد. درست است که تا به حال هیچ زنی رییس جمهور نشده است ولی شرکت کردن خانم طالقانی بسیار تأثیر گذار بوده است.